

Vlaanderendag is aan zijn tweede editie toe. Op zondag 22 april is er opnieuw opendeurdag bij de Vlaamse overheid. Op die dag openen meer dan 160 diensten en instellingen van de Vlaamse overheid hun deuren voor het grote publiek. Met deze Vlaanderendag wil de Vlaamse regering aan het publiek duidelijk maken op welke vlakken de Vlaamse overheid actief is en wil zij ook aangeven dat die Vlaamse overheid niet ver van de mensen afstaat. Deze dag biedt de mogelijkheid die Vlaamse overheid letterlijk dicht bij huis, in eigen buurt, stad of streek aan het werk zien.

Ook aan het IBW te Geraardsbergen en te Groenendaal en Linkebeek valt er wat te beleven. Zo kan men in Geraardsbergen, Gaverstraat 4, kennis maken met het bosbouwkundig onderzoek, met o.m. aandacht voor veredeling van bosbomen, behoud van inheemse bomen en struiken, DNA-onderzoek, eigenschappen van bosbodems en natuurlijke processen in bossen. Verder kan je van dichtbij een dissectie van een Vos meemaken en alles te weten komen over het vossenonderzoek, Dassen en andere marterachtigen.

In Groenendaal wacht je een bezoek aan één van de oudste arboreta van België (300 boomsoorten) en aan een typisch voorbeeld van een zaadboomgaard (Gewone den). Bovendien maak je er kennis met de unieke installaties voor het drogen, zuiveren en bewaren van geogoste boszaden. Het IBW te Groenendaal is gelegen in het hart van het Zoniënwoud (Duboislaan 14 te Hoeilaart).

De afdeling Wildbeheer sectie Vistandbeheer van het IBW-Groenendaal verplaatst voor deze gelegenheid zijn activiteiten naar het centrum van Brussel. In de inkomhal van het Graaf de Ferraris gebouw - Koning Albert II-haan te Brussel (nabij het Noordstation) zullen zij u inwijden in de wereld van de vissen. Naast tal van andere plaatselijke activiteiten, kan je een tentoonstelling bezichtigen rond het visstandbeheer. Inheemse, exoten en beschermde vissoorten kan je er in tal van aquariums aanschouwen. Jezelf verdiepen in de nieuwste visteelttechnieken is ook al geen alledaags gebeuren en via een kersverse eventsite kan je - onder begeleiding - de vismigratieknelputen van je eigen streek opzoeken en zelfs eventueel bekijken. Dus echt wel de moeite waard om eens langs te komen.

Contactpersoon : Nancy Van Liefveringe, tel.: 054-43 7111
e-mail : Nancy.VanLiefveringe@lin.vlaanderen.be

VERSCHUIVINGEN IN DE VISPOPULATIE VAN HET SCHULENSMEER

Daar de depressie van het Schulensbroek, gelegen aan de samenvloeiing van Demer, Herk en Gete, regelmatig overstromingen kende bij grote wateraanvoer, werd in 1974 besloten een wachtbekken 'het Schulensmeer' te maken in deze zandafzettingen. Dit meer is één van de grootste meren in Vlaanderen (90 ha) en biedt dan ook een potentiële ruimte voor een belangrijk visbestand met een relatief grote soortendiversiteit. In 1988 werd er een gedetailleerde studie uitgevoerd naar de aanwezige vispopulatie in het Schulensmeer. Er werden 23 vissoorten aangetroffen, waaronder enkele zeldzame soorten zoals de Grote modderkruiper, de Bittervoorn en het Bempje. Deze studie toonde eveneens de impact van de Demer aan, die op het meer een eutrofiëringgradient veroorzaakte van oost naar west. Vooral de dichtheden aan Snoek en Zeelt waren merkbaar hoger in de westelijke zone, waardoor deze zone als een snoek-zeelt-rietvoornwatertype geklasseerd werd (Belpaire *et al.*, 1989).

Op vraag van de Provinciale Visserijcommissie Limburg naar de evolutie van het visbestand in het Schulensmeer werd in 1999 een vergelijkende studie door het IBW uitgevoerd. In deze studie werd een lichte verschuiving van de vispopulatie vastgesteld. Er werden vijf nieuwe soorten gevangen, waaronder de Europese meerval, waarvan de aanwezigheid van jonge exemplaren wijst op voortplanting in het meer. Ook de Blauwbandgrondel werd gevangen, die hoogstwaarschijnlijk vanuit de Demer het meer heeft kunnen koloniseren. Anderzijds werden vijf soorten uit 1988 niet meer terug gevonden. Ook in de soortendistributie over het meer werd een verschuiving waargenomen, waarbij kan afgeleid worden dat de eutrofiëring zich over het hele meer heeft voortgezet. Het meer dient nu in zijn geheel als blankvoorn-brasem-watertype beschouwd te worden. Voorts werd in deze studie de populatiestructuur per soort bekeken en vergeleken met de gegevens van 1988. Aan de hand van de merk en terugvangmethode werden de biomassa's van de meest voorkomende soorten berekend, en werk ook het migratiegedrag binnen het meer nagegaan. Tenslotte werd eveneens de biotische integriteit van het meer onderzocht, gebruikmakend van de biotische index.

Al deze informatie kan je nalezen in het recent verschenen rapport 'Vergelijkende studie van het visbestand in 'het Schulensmeer 1988-1999'.

Contactpersonen:
Ilse Simoens & Claude Belpaire, tel.: 02-6570386
E-mail : Ilse.Simoens@lin.vlaanderen.be & Claude.Belpaire@lin.vlaanderen.be

Het IBW-activiteitenverslag 2000 kan in PDF-formaat op de IBW-webstek (WWW.IBW.VLAANDEREN.BE) geraadpleegd en gekopieerd worden. Het activiteitenverslag in gedrukte vorm laat nog even op zich wachten, maar kan nu al besteld worden op onderstaand adres. Dit verslag geeft op een bondige en overzichtelijke manier alle onderzoeksactiviteiten in verband met bosbouw, wildbeheer, visstandsbeheer en visteelt van het afgelopen jaar weer. Personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap kunnen het activiteitenverslag gratis opvragen, andere geïnteresseerden betalen hiervoor 200 fr.

Contactpersoon :
Bart Goossens, tel.: 054-431727
e-mail : Bart.Goossens@lin.vlaanderen.be

Nieuwe publicatie van het IBW

Zopas is in het wetenschappelijk hydro-ecologische tijdschrift *Hydrobiologia* een artikel van het IBW verschenen rond de toepassing van de Visindex (Index voor Biotische Integriteit, kortweg IBI) in Vlaanderen.

De visindex is een graadmeter voor de kwaliteit van ons visbestand, dat via kwalitatieve en kwantitatieve benadering van de mate van afwijking van verschillende karakteristieken van het visbestand t.o.v. een referentiebeeld, verkregen wordt. Het artikel beschrijft de voor- en nadelen van het gebruik van de visindex als evaluatiemethode voor de ecologische waterkwaliteit. Het definieert de methodologie voor de berekening van de visindex in stilstaande waters en voor waters van de barbeel- en brasemzone. Aan de hand van berekeningen uit de resultaten van 861 visbestandopnames wordt een overzicht gegeven van de 'visindex kwaliteit' in Vlaanderen. Het belang en de mogelijke toepassing van de visindex in de recente Europese Kaderrichtlijn Waterbeheer wordt besproken.

Referentie : Claude Belpaire, Roel Smolders, Ina Vanden Auweele, Dirk Ercken, Jan Breine, Gerlinde Van Thuyne & Frans Ollevier. *An index of Biotic Integrity characterizing fish populations and the ecological quality of Flandrian water bodies*. *Hydrobiologia*, 2000, 434, 17-33.

Geïnteresseerden kunnen - zolang de voorraad strekt - een overdruk van het artikel aanvragen.

Contactpersonen :
Claude Belpaire & Jan Breine, tel.: 02-657 03 86
e-mail : Claude.Belpaire@lin.vlaanderen.be, Jan.Breine@lin.vlaanderen.be

Populier en roest

Op 20 april organiseert het Centre de Populiculture du Hainaut (CPH) haar jaarlijks colloquium. Dit jaar is dit volledig gewijd aan de strategieën ter voorkoming van roest in de populierenteelt.

Volgende thema's komen aan bod :

- Veredeling van populier met accent op roestresistentie, V. Steenackers
- De complexiteit van het pathogeen Roest, M. Steenackers (IBW)
- Het gebruik van fungiciden voor de bestrijding van roest - stand van zaken, F. Goossens (Ministerie van Middenstand en Landbouw)
- Discussieforum

Info :
CPH, secretaris Charles Ghlo, tel.: 069-22 20 37
IBW, Marijke Steenackers, tel.: 054-43 71 23
e-mail : Marijke.Steenackers@lin.vlaanderen.be

In de zomermaanden trok het IBW naar jaarlijkse gewoonte het bos in om samen met de inventarisatieteams van afd. Bos en Groen en afd. Natuur de bosvitaliteitsinventaris op te maken.

Nog voor de inventarisatieperiode bleek de Roodzwarte dennencicade naaldverlies bij dennen in de Kempen te veroorzaken (zie Nieuwsbrief - juli 2000). Uit de resultaten van de inventaris kwam ook een verhoogd aandeel beschadigde naaldbomen naar voor. Het naaldverlies nam zowel bij Grove den als bij Corsicaanse den toe. Ook in de proefvlakken zonder cicadanaantasting was er een toenemend naaldverlies. Vooral bij Corsicaanse den was infectie door de schimmel *Sphaeropsis sapinea* mee verantwoordelijk voor de vastgestelde schade.

Naaldverlies en naaldverkleuring bij Grove den (*Pinus silvestris*) door Roodzwarte dennencicade (*Haematoloma dorsatum*).

